

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH
INSTYTUT HISTORII

ACTA

POLONIAE

HISTORICA

LXXX

WYDAWNICTWO NAUKOWE

Semper

1999

Nr indeksu 35 130X
PL ISSN 0001-6829

<http://rcin.org.pl>

CONTRIBUTORS

MARIA BOGUCA — *professor*; Institute of History, Polish Academy of Sciences (Rynek Starego Miasta 29/31, 00-272 Warszawa); specialisation: economic, social and cultural history of early modern times.

ZBIGNIEW DALEWSKI — *doctor*; Institute of History, Polish Academy of Sciences; specialisation: medieval history.

EMILIA DENKIEWICZ-SZCZEPANIAK — *doctor*; Institute of History and Archival Research, the Mikołaj Kopernik University (2^A, Plac Teatralny, 87-100 Toruń); specialisation: recent history.

MARIAN DYGO — *professor*; Historical Institute, Warsaw University (Krakowskie Przedmieście 26/28; 00-395 Warszawa), specialisation: medieval history.

MAREK KAZIMIERZ KAMIŃSKI — *associate professor*; Institute of History, Polish Academy of Sciences; specialisation: political history of 20th century.

WŁODZIMIERZ MĘDRZECKI — *doctor*; Institute of History, Polish Academy of Sciences; specialisation: history of 19th and 20th centuries.

THOMAS RIIS — *professor*; Christian-Albrechts-Universität zu Kiel, Historisches Seminar (Olshausenstraße 40, D-24098 Kiel); specialisation: medieval and early modern history.

JACEK TEBINKA — *doctor*; Institute of History, University of Gdańsk (55, Wita Stwosza Street, 80-952 Gdańsk-Oliwa); specialisation: recent history.

MIECZYSLAW TOMALA — *professor* (private address: 32/36 Słowackiego Street, app. 24, 01-634 Warszawa); specialisation: political studies.

ANDRZEJ WYCZAŃSKI — *professor*; Institute of History, University of Białystok (4, Liniarskiego Street, 15-420 Białystok); specialisation: early modern history.

POLSKA AKADEMIA NAUK
KOMITET NAUK HISTORYCZNYCH
INSTYTUT HISTORII

ACTA
POLONIAE
HISTORICA

80

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*
1999

<http://rcin.org.pl>

BOARD OF EDITORS

Jan Baszkiewicz (President), Maria Bogucka (Editor-in-chief),
Monika Hamanowa, Antoni Mączak, Karol Modzelewski,
Stanisław Russocki, Marek Sędek, Tomasz Szarota (Assistant Editor),
Roman Wapiński, Tomasz Wiślicz-Iwańczyk (Member of Editorial Group),
Andrzej Wyczański, Jerzy Wyrozumski, Janusz Żarnowski

Editorial Assistant — Hanna Kordowicz

INSTYTUT HISTORII PAN

Rynek Starego Miasta 29/31
00-272 Warszawa

fax: (+48) (22) 831 36 42

e-mail: ihpan@ihpan.edu.pl

© Copyright by Instytut Historii PAN, Warszawa, 1999

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*

ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, Poland

Tel./fax: (+48) (22) 828 49 73

Bank: PKO BP VII O/Warszawa nr 10201071-109628-270-1

e-mail: semper@rubikon.net.pl

http: //www. semper.com.pl

Contents

STUDIES

Marian Dygo, <i>Capitulare de villis</i> and the Bible. On the Economic Programme of Charlemagne	5
Zbigniew Dalewski, The Knighting of Polish Dukes in the Early Middle Ages: Ideological and Political Significance	15
Thomas Riis, La mentalité religieuse du Danemark au XV ^e siècle	45
Maria Bogucka, Women and Culture in Poland in Early Modern Times	61
Włodzimierz Mędrzecki, The Shaping of the Personality of Peasant Youth and Its Start in Life in Central Poland, 1864–1939	99
Emilia Denkiewicz-Szczepaniak, Polish Workers from <i>Reichsgau Danzig-Westpreußen</i> (the Gdańsk–Western Prussia Region) in <i>Organisation Todt</i> in Finland and Norway, 1942–1945	117
Marek Kazimierz Kamiński, British Attempts to Make the Polish Government Capitulate in Face of Soviet Claims (January–February 1944)	143
Jacek Tebinka, British Memoranda on Changing the Curzon Line in 1944	167

DISCUSSIONS

Andrzej Wyczański, Une histoire de l'alimentation	195
Mieczysław Tomala, "Polsische Wirtschaft"	207

REVIEWS

Zygmunt Zieliński, Germany. An Outline of Its History (Marceli Kosman); Studien zur Geschichte der deutsch-polnischen Kulturbeziehungen vom Mittelalter bis zum 19. Jahrhundert, hrsg. von Jan Prozyński; Beiträge der polnischen Stipendiaten der Herzog August Bibliothek zur Philosophie, Geschichte und Philologie, hrsg. von Jan Prozyński, Olga Dobjanka-Witczakowa u.a. (Marceli Kosman); Das Danziger Bürgertum, ed. Stanisław Salmonowicz (Andrzej Wyrobisz); Axel Erdmann, My Gracious Silence. Women in the Mirror of the 16th Century Printing in Western Europe (Maria Bogucka); Maria Bogucka, Women in Old Poland. Females in Polish Society from the 16th to the 18th Century in Comparison with Other Countries (Alicja Fajnowska-Gradowska); Edmund Kizik, Death in Hanseatic Towns in the 16th–18th Centuries. A Study in Early Modern Funeral Culture (Maria Bogucka)	221
---	-----

ABSTRACTS	235
---------------------	-----

NEWS

The Conference on Benedykt Zientara's Place in Polish Historiography (Krzysztof Skwierczyński); Polish and Lithuanian Culture in History. Identity and Coexistence (Marceli Kosman); The History of the Press in Great Poland (Marceli Kosman); Crises in Polish–Russian Relations during the Early Modern Era (Ewa Zielińska)	273
--	-----

IN MEMORIAM

Aleksander Gleysztor 17.07.1916 – 9.02.1999 (Henryk Samsonowicz)	279
---	-----

«Acta Poloniae Historica»

Semiannual edited under the auspices of the Committee
of Historical Sciences and the Institute of History
Polish Academy of Sciences

President: Jan BASZKIEWICZ
Editor-in-chief: Maria BOGUCA

Vol. LXXVI, 1997 (Jewish Studies)

CONTENTS

STUDIES

- Maurycy Horn, Jewish Jurisdiction's Dependence on Royal Power in Poland and Lithuania up to 1548
- Jakub Goldberg, 18th Century Memoirs of Polish Jews. Memoirs of Mojżesz Wasercug from Great Poland
- Krystyna Ziencowska, Citizens or Inhabitants? The Attempt to Reform The Status of the Polish Jews During the Four Years' Sejm
- Jan Doktor, Jakub Frank, a Jewish Heresiarch and His Messianic Doctrine
- Adam Penkalla, Rabbis in the Radom Province in the 19th Century (1815–1914). A Tentative Analysis
- Jan M. Małecki, Cracow Jews in the 19th Century: Leaving the Ghetto
- Jerzy Tomaszewski, The Expulsion of Jewish Polish Citizens from Germany on October 28–29, 1938
- Jacek Leociak, The Religious Discourse in the Extant Warsaw Ghetto Texts
- Teresa Prekerowa, Who Helped Jews During The Holocaust in Poland?
- Bożena Szaynok, The Beginnings of Jewish Settlement in Lower Silesia after World War II (May 1945 — January 1946)
- Krystyna Kersten, The Pogrom of Jews in Kielce on July 4, 1946

REVIEWS — ABSTRACTS — NEWS

- Board of editors: Rynek Starego Miasta 29/31, 00–272 Warszawa, Poland
- Publisher: Wydawnictwo Naukowe *Semper*
ul. Bednarska 20A, 00–321 Warszawa, Poland
tel./fax: (+48) (22) 828 49 73
- Foreign subscriptions: «Ars Polona»
Krakowskie Przedmieście 7, 00–068 Warszawa, Poland
or: European Publishers Representatives, Inc.
11–03 46th Avenue, Long Island City, New York 11191, USA

«Acta Poloniae Historica»

Semiannual edited under the auspices of the Committee
of Historical Sciences and the Institute of History
Polish Academy of Sciences

President: Jan BASZKIEWICZ
Editor-in-chief: Maria BOGUCKA

Vol. LXXV, 1997

CONTENTS

STUDIES

- Marek Słóń, Hospitals in the City of Lwów in the Middle Ages
Maria Bogucka, Town Hall as Symbol of Power. Changes in the Political and Social
Functions of Town Hall in Gdańsk till the End of the 18th Century
Almut Bues, Kurland in der Frühen Neuzeit
Walter Leitsch, Piekarskis Versuch, König Sigismund III. zu töten
Jerzy Trzaska, Naval Forces and Sea-Borne Trade in Augustus II's Policy
Anna Grzeńskowiak-Krwawicz, Le débat polonais sur la liberté de parole
dans la deuxième moitié du XVIIIe siècle
Artur Patk, Remarks on the Situation of the Catholic Church in the USSR
in the Interwar Period
Tomasz Szarota, Paris et Varsovie — deux capitales sous l'occupation allemande
Elżbieta Znamierowska-Rakk, The Versailles Order and the Yalta-Potsdam
Settlement in the Balkans: Comparative Approach

RESEARCH IN PROGRESS

- Roman Michałowski, Die Politik von Otto III. in neuer Beleuchtung
Maria Bogucka, The Centre and Periphery of Witchcraze
Eugeniusz Duraczyński, The Warsaw Rising. Research and Disputes Continue

REVIEWS — ABSTRACTS — NEWS

- Board of editors: Rynek Starego Miasta 29/31, 00-272 Warszawa, Poland
Publisher: Wydawnictwo Naukowe *Semper*
ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, Poland
tel./fax: (+48) (22) 828 49 73
Foreign subscriptions: «Ars Polona»
Krakowskie Przedmieście 7, 00-068 Warszawa, Poland
or: European Publishers Representatives, Inc.
11-03 46th Avenue, Long Island City, New York 11191, USA

TO BE PUBLISHED IN THE 81 VOLUME:

Stanisław Salmonowicz, The Culture of Eastern Pomerania
in Early Modern Times

Teresa Zielińska, Noblewomen's Property Rights
in 16th–18th c. Polish–Lithuanian Commonwealth

Tomasz Jurek, Married to a Foreigner. Wives and Daughters
of German Knights in Silesia, 13th–14th c.

Jerzy Topolski, Myths in Research into the Past

Roman Wapiński, Gdańsk in Polish Political Mythology

Henryk Samsonowicz, The Origin of Poland, or Images
of Our Own Beginnings

Selective Bibliography of Polish Historians' Studies Published
in Congress Languages in 1994–1998

WARUNKI PRENUMERATY NA ROK 2000

Pisemne zamówienia na krajową prenumeratę pocztową przyjmowane są przez Wydawnictwo Naukowe Semper, 00-321 Warszawa, ul. Bednarska 20A w następujących terminach: do 20 maja 1999 na pierwsze półrocze lub na cały rok oraz do 20 listopada 1999 na drugie półrocze. Cena zeszytu w prenumeracie wynosi **16 zł** w przypadku odbioru półrocznika w Wydawnictwie. Wysyłka w kraju kosztuje 4 zł za numer.

Prenumeraty przyjmowane są również w księgarniach naukowych i akademickich na terenie całego kraju, a także u innych dystrybutorów, ale w takich przypadkach cena zeszytu może różnić się od podanej wyżej.

Prenumerata ze zleceniem dostawy za granicę przyjmowana jest przez Wydawnictwo Naukowe Semper, 00-321 Warszawa, ul. Bednarska 20A, bezpośrednio w siedzibie Wydawnictwa lub w formie przedpłat na okresy półroczne na konto PKO BP VII Oddział w Warszawie, Nr 10201071-109628-270-1 w następujących terminach: do 20 maja 1999 na pierwsze półrocze lub na cały rok oraz do 20 listopada 1999 na drugie półrocze. Cena w prenumeracie zagranicznej w 2000 roku (opłaconej w kraju) za jeden zeszyt wynosi:

	poczta zwykła	poczta lotnicza
Europa	35 zł	40 zł
Pozostałe kraje		50 zł

ORDERS FOR SUBSCRIPTION:

- till 20 May 1999 for I issue 2000,
- till 20 November 1999 for II issue 2000.

Recent and old issues are available at the bookshop of

WYDAWNICTWO NAUKOWE *Semper*
ul. Bednarska 20A, 00-321 Warszawa, Poland
tel./fax: (+48) (22) 828 49 73
bank: PKO BP VII O/Warszawa nr 10201071-109628-270-1
e-mail: semper@rubikon.net.pl
<http://www.semper.com.pl>

Subscription orders available through the local press and books distributors (price per copy US \$ 29, postage included) or Foreign Trade Enterprise „ARS POLONA”, 00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland.